

Gemeenteraad Barneveld
Postbus 63
3770 AB BARNEVELD

Barneveld, 27 augustus 2015

Ons kenmerk: 640965

Behandelend ambtenaar: I.M.T. Spoor

Doorkiesnummer: 0342 - 495 830

Uw brief van:

Bijlage(n): 1

Onderwerp: Onderzoek decentralisaties in Barneveld

verzonden op:

31 AUG 2015

e-mailadres: info@rkvalleienveluwerand.nl

met kenmerk:

Geachte leden van de gemeenteraad,

Bij deze bieden wij u de resultaten aan van het onderzoek naar de eerste effecten van de decentralisaties in de gemeente Barneveld.

Inleiding

In de zomer van 2014 heeft u als gemeenteraad aangegeven dat u grip wilt houden op de uitwerking van de decentralisaties op de inwoners van Barneveld. U gaf daarbij aan behoefte te hebben aan eerste signalen, zodat eventueel tijdig bijgestuurd kan worden. Vervolgens is de rekenkamercommissie verzocht om in een vroegtijdig stadium, na de invoering van de decentralisaties (per 1 januari 2015), te onderzoeken wat de eerste ervaringen zijn. De rekenkamercommissie heeft aangegeven bereid te zijn dit eerste onderzoek te initiëren en te coördineren en daarbij nauw samen te werken met het college, de ambtelijke organisatie en de Barneveldse Adviesraad Sociaal Domein. Na overleg met de raad en alle betrokkenen zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Is de Barneveldse samenleving in staat om te voldoen aan het vergrote beroep op de eigen kracht en zelfredzaamheid (In hoeverre is de Barneveldse samenleving in staat om te voldoen aan het motto "Zelf-samen-gemeente")?
2. Wat zijn de ervaringen van de Barneveldse inwoners met de drie decentralisaties?

Aanpak onderzoek

Het onderzoek is in opdracht van de rekenkamercommissie uitgevoerd door een extern bureau, Companen. De keuze voor dit bureau is in samenspraak met de gemeentelijke organisatie tot stand gekomen. Tijdens de uitvoering van het onderzoek is samengewerkt met de ambtelijke organisatie, de Adviesraad Sociaal Domein en de rekenkamercommissie. Companen heeft zorg gedragen voor de praktische uitvoering, de verwerking van gegevens en de verslaglegging van de resultaten. Het volledige onderzoeksrapport van Companen is bijgevoegd als bijlage bij deze brief.

Om antwoord te krijgen op onderzoeksvraag 1 is een brede steekproef (1200) getrokken uit alle inwoners van Barneveld van 18 jaar en ouder. Deze groep heeft een brief ontvangen met het verzoek een vragenlijst in te vullen op internet. De vragen waren gericht op zelfredzaamheid, eigen kracht, vrijwilligerswerk, het omgaan met veranderingen en het sociale netwerk.

Om antwoord te krijgen op onderzoeksvraag 2 zijn specifieke doelgroepen benaderd. 750 wmo-cliënten, 300 mantelzorgers en 750 ouders van jeugdigen met jeugdhulp zijn per brief verzocht een vragenlijst op internet in te vullen. De vragenlijst verschilde per doelgroep. De vragenlijsten zijn opgesteld in afstemming met de ambtelijke organisatie, de rekenkamercommissie, de adviesraad sociaal domein en Companen. De aangeschrevenen hadden ook de mogelijkheid om telefonisch deel te nemen aan de enquête. De groep die te maken heeft met de participatiewet is buiten beschouwing gelaten. De participatiewet is namelijk van toepassing op de nieuwe instroom en ten tijde van het onderzoek was er nog nauwelijks sprake van nieuwe instroom. Voor de oude groep zijn er per 1 januari 2015 geen veranderingen opgetreden. Voor de exacte respons per doelgroep verwijzen wij u naar de bijlage (paragraaf 1.2).

Gedurende het onderzoek is zorgvuldig aandacht geschonken aan de privacy van de burger en is vertrouwelijk omgegaan met de gegevens van de diverse doelgroepen. De resultaten uit de enquête zijn anoniem verwerkt en zijn niet te herleiden naar personen. Desondanks zijn er twee klachten over vermeende schending van privacy ontvangen naar aanleiding van de enquête. Deze klachten zijn door de juridische afdeling van de gemeente adequaat afgehandeld.

Omdat de gemeenteraad verzocht heeft om vroegtijdige signalen, is dit onderzoek al snel na de invoering van de decentralisaties uitgevoerd. In vergelijking met andere gemeenten is Barneveld hiermee vermoedelijk een voorloper. Nadeel daarvan is dat er nog geen vergelijking met andere gemeenten mogelijk is.

Resultaten en conclusies

Algemeen

Uit de onderzoeksresultaten komt het beeld naar voren dat de invoering van de decentralisaties in Barneveld redelijk goed verlopen is en dat zich op dit moment geen grote structurele problemen voordoen.

Er is in de Barneveldse samenleving een goede basis om de decentralisaties op te vangen.

Voor het totaal van de Barneveldse bevolking geldt dat de meeste mensen een groot zelfoplossend vermogen hebben en een sociaal netwerk waar ze op terug kunnen vallen. Er is een grote groep die vrijwilligerswerk doet en van de groep mensen die nog geen vrijwilligerswerk doet, geeft 25% aan dit wel te willen doen. Dit biedt dus kansen.

Zorgpunt is wel dat er ook groepen zijn, waarvan een deel het niet vanzelfsprekend vindt om hulp te vragen als het nodig is. Bij twee specifieke groepen geeft namelijk een relatief groot percentage respondenten aan niet voldoende terug te kunnen vallen op een sociaal netwerk, namelijk 40% (62) van de Wmo-cliënten en 50% (66) van de ouders van kinderen met jeugdhulp.

Uit het onderzoek komt ook naar voren dat de participatiesamenleving¹ nog niet tot iedereen in Barneveld is doorgedrongen. 18% van de inwoners is niet op de hoogte, ruim de helft enigszins en een kwart is op de hoogte. Daarnaast is als signaal van belang dat twee op de vijf respondenten(100) zich zorgen maken over de nieuwe ontwikkelingen. Ook is er een groep Barnevelders die moeite heeft met veranderingen en zich vast wil houden aan de vertrouwde situaties. Dit betreft ruim 50%(147) van de respondenten.

Jeugdhulp

De meeste ouders zijn tevreden over de hulp die hun kinderen ontvangen. Bij de jeugdhulp is nog niet veel te zeggen over de *effecten* van de veranderingen. De zorg van vòòr januari 2015 is gecontinueerd en ongewijzigd (wettelijk recht). In de uitkomsten van de enquête is geen onderscheid te maken tussen de groep die reeds voor 1 januari 2015 jeugdhulp ontving en de groep die in de periode jan-mei 2015 voor het eerst ondersteuning heeft aangevraagd. Bij een eventueel vervolgonderzoek is het wel mogelijk om dit onderscheid te maken.

Risico bij de groep ouders met kinderen die jeugdhulp ontvangen is dat ruim de helft van de ouders zich belast voelt (69) en één of de vijf zich overbelast (26) voelt. Dit geldt met name bij gezinnen waarbij meerdere kinderen een diagnose hebben en zorg ontvangen.

Mantelzorgers

Bij de groep mantelzorgers speelt de overbelasting ook en voelt één of de vijf zich overbelast. Hierbij is een duidelijke relatie met de frequentie van zorgverlening. Hoe meer zorg men verleend, hoe hoger het aandeel mantelzorgers dat zegt overbelast te zijn. Van de groep mantelzorgers maakt slechts 9% gebruik van de ondersteuning die er is. Overigens geeft 1/3 deel van de mantelzorgers aan dat ze geen behoefte hebben aan ondersteuning.

Wmo-cliënten

De Wmo-cliënten zijn doorgaans tevreden over hun voorziening. De voorzieningen die door de gemeente aangeboden worden zijn: vervoer op maat, rolstoel, hulpmiddelen, woningaanpassing, wooncoaching, woonondersteuning, dagopvang. Gemiddeld heeft 70% van de Wmo-cliënten er vertrouwen in dat gemeente goede ondersteuning blijft bieden. Bij de minder 'tastbare' voorziening als dagbesteding is dit percentage ruim lager. Daar heeft slechts 55% er vertrouwen in dat de gemeente goede ondersteuning blijft bieden. De huishoudelijk hulp was al eerder in 2007 gedecentraliseerd en is daarom niet in het onderzoek betrokken. Desondanks hebben relatief veel Wmo-cliënten in de enquête aangegeven behoefte te hebben aan meer uren voor huishoudelijke hulp.

Aanbevelingen

Blijf investeren in voorlichting en communicatie

In de gemeente Barneveld is er een groep inwoners(50%) die moeite heeft met veranderingen en zich bovendien zorgen maakt over de nieuwe ontwikkelingen in het sociaal domein. Daarnaast is bijna 20% van de inwoners niet op de hoogte van de nieuwe ontwikkelingen. Om de bewustwording van inwoners te vergroten, adviseren wij het college om te blijven investeren in de voorlichting en communicatie naar inwoners over de decentralisaties. Hierbij kan

---

¹ Samenleving waarin overheid van burgers verwacht dat ze meer verantwoordelijkheid gaan nemen voor hun eigen welzijn, minder een beroep gaan doen op de overheid en meer gaan inzetten voor de leefbaarheid in de wijk.

samenwerking worden gezocht met bijvoorbeeld de Barneveldse Adviesraad Sociaal Domein, maatschappelijke organisaties, cliëntenraden en kerkgenootschappen.

Ondersteuning mantelzorgers, ouders van kinderen met jeugdhulp en Wmo-cliënten

Het risico van overbelasting bij mantelzorgers en ouders van meerdere kinderen met jeugdhulp is reëel aanwezig in Barneveld, mede door het niet altijd kunnen terugvallen op een sociaal netwerk. Ondersteuning van deze groepen blijft daarom aandacht vragen. Op dit punt adviseren wij het college om nader in te zoomen op elk van de drie genoemde groepen en met de betrokken partijen te zoeken naar passende oplossingen om zo overbelasting te voorkomen.

Vervolgonderzoek

Het huidige onderzoek kan gezien worden als een nulmeting. Het onderzoek heeft op dit moment beperkte informatie opgeleverd over de wijzigingen c.q. veranderingen, omdat veel bestaande zorg en ondersteuning per 1-1-2015 gecontinueerd is. De komende periode, als het overgangsjaar 2015 voorbij is en de zorg(indicatie) gaat aflopen of veranderen, moet blijken of alles goed blijft gaan.

Als de raad meer informatie wenst over de effecten van de decentralisaties is vervolgonderzoek noodzakelijk. Dit eventuele vervolgonderzoek moet naar onze mening door het college opgepakt worden en niet door ons als rekenkamercommissie. Wij hebben al bij de start van het onderzoek aangegeven dat wij slechts bij dit eerste onderzoek een initiërende rol hebben en voor onszelf geen rol weggelegd zien in het vervolgproces. Bij een vervolgonderzoek kan gebruik gemaakt worden van de inwoners, die bij de enquête hebben aangegeven dat zij benaderd mogen worden voor een toekomstig onderzoek op het terrein van de decentralisaties. Uiteraard moet bij een eventueel vervolgonderzoek kritisch gekeken worden of de vragenlijsten die gebruikt zijn de gewenste informatie op hebben geleverd. Anderzijds moeten de vragen bij een eventuele vervolgmeting niet te veel afwijken, omdat vergelijking met de eerste meting mogelijk moet zijn.

Voorstel voor raadsbijeenkomst

Wij stellen voor het onderzoek te bespreken in een nader te bepalen raadsbijeenkomst, waarin de resultaten van het onderzoek gepresenteerd worden. Daarbij kunnen college, ambtelijke organisatie, de Adviesraad Sociaal Domein en de rekenkamercommissie aanwezig zijn.

Momenteel worden de ontwikkelingen in het sociaal domein ook binnen de gemeentelijke organisatie gemonitord en geëvalueerd. Zo worden de keukentafelgesprekken kwalitatief geëvalueerd. Na elk gesprek wordt de cliënt verzocht een formulier in te vullen met een aantal vragen. Daarnaast is er in opdracht van het college een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de huishoudelijke hulp. De resultaten van dit onderzoek worden begin september verwacht. Afgeronde onderzoeken zouden in de boven genoemde raadsbijeenkomst meegenomen kunnen worden.

Tot slot

Tot slot willen wij de ambtelijke organisatie en de Adviesraad Sociaal Domein hartelijk danken voor hun constructieve medewerking aan dit onderzoek, waardoor in relatief korte tijd de resultaten aan de raad aangeboden konden worden.

Met vriendelijke groet,

De heer drs. J.P.P. van Dort
Voorzitter rekenkamercommissie
Vallei en Veluwerand

Mevrouw ir. I.M.T. Spoor
Secretaris rekenkamercommissie
Vallei en Veluwerand

CC: College van burgemeester en wethouders gemeente Barneveld
Adviesraad Sociaal Domein

Overige stukken fysiek verkrijgbaar